Van: Carolien Fortgens <fortgens@vno-ncwmidden.nl>
Verzonden: woensdag 6 juli 2022 10:28
Aan: Communicatie VNO-NCW Midden <communicatie@vno-ncwmidden.nl>
Onderwerp: Oproep aan kabinet vanuit VNO-NCW

Geacht College van Gedeputeerde Staten / College van B&W,

Bestuur en leden van de regionale verenigingen van VNO-NCW, waar VNO-NCW Midden onderdeel uitmaakt, maken zich zorgen over het vestigingsklimaat in Nederland. Vanuit het hele land komen signalen dat Nederland op meerdere fronten vastloopt op het gebied van verduurzaming, de aanleg van infrastructuur en de bouw van woningen. Reden te meer om actie te ondernemen. Graag informeren wij u over de wijze hoe wij dit gezamenlijk hebben aangepakt.

Deze signalen zijn namens de voorzitters van 5 de regionale verenigingen in een brief gemeld aan Ingrid Thijsen, voorzitter van VNO-NCW. Daarbij een uitgebreide lijst met voorbeelden van projecten die momenteel geen doorgang kunnen vinden. Vervolgens heeft Ingrid Thijsen per brief namens de regionale ondernemingsverenigingen een oproep gedaan aan Minister-president Rutte Rutte. In de bijlage ontvangt u een afschrift van deze brief (bijlage 1) evenals de eerder genoemde brief (bijlage 2) met de lijst met projecten (bijlage 3) van de 5 voorzitters. Deze correspondentie is vandaag met de media gedeeld en het leek ons goed u ook hiervan op de hoogte te stellen.

Met vriendelijke groet,

Carolien Fortgens
communicatieadviseur
(maandag t/m donderdag)
T 06-51482177 | **E** fortgens@vno-ncwmidden.nl

VNO NCW
MIDDEN

Boogschutterstraat 1c | 10e etage | 7324 AE Apeldoorn

T 055-5222606 | **E info@vno-ncwmidden.nl**

Website | LinkedIn | Twitter | Facebook

VNO NCW

Aan: de Minister-president

woensdag, 6 juli 2022

Onderwerp: Signalen en helpende hand van ondernemers omdat Nederland vastloopt

Geachte Minister-president, Beste Mark,

Vanuit het hele land bereiken ons veel signalen van ondernemers dat ons land op meerdere fronten vastloopt waar het gaat om verduurzaming, de aanleg van infrastructuur en bijvoorbeeld de bouw van nieuwe woningen.

100 voorbeelden
In de bijgevoegde brief vindt u zo'n 100 signalen en voorbeelden waar onze collega's van VNO-NCW in de regio dag in dag uit op worden aangesproken door ondernemers van klein tot middelgroot en groot. De problemen lopen uiteen van het niet oplossen van het grootste fileknooppunt van ons land (de A58) tot 69 procent van de ondernemers in Brabant en Limburg die aangeeft binnen een jaar problemen te ervaren (o.a. met hun verduurzaming) door de netcongestie.

Nieuwe vormen van samenwerken
Wij denken dat op alle niveaus (Rijk, Provincies en gemeenten) sneller knopen doorgehakt moeten worden en met meer oog voor de samenhang tussen de verschillende onderwerpen.

We willen deze verantwoordelijkheid niet alleen maar uitbesteden aan onze overheid. Het zit in de natuur van ondernemers om te komen met oplossingen en ideeën. Die hebben zij ook voor de problemen ten aanzien van stikstof, het stroomnet, de traagheid van vergunningsprocedures. Laten we als bedrijfsleven en overheid op een nieuwe manier gaan samenwerken. Afgelopen weekend deed ik in NRC de overheid de suggestie om multidisciplinair te gaan samenwerken met strakke sturing op tempo en resultaat. Laten we de bedrijven daar onderdeel van maken!

Met nieuwe vormen van publiek-private samenwerking kunnen we verrassend ver komen en veel problemen sneller oplossen, denken wij. Wij komen daarom graag met een selectie van ondernemers uit het hele land bij uw Kabinet langs om deze signalen en de gezamenlijke aanpak ervan te bespreken.

Met vriendelijke groet,

Ingrid Thijssen, voorzitter VNO-NCW

NB. Een afschrift van deze brief gaat naar de Ministers van EZK en voor K&E

04 juli 2022

Beste Ingrid,

Bestuur en leden van de regionale verenigingen van VNO-NCW maken zich zorgen over het vestigingsklimaat in Nederland. De arbeidsmarkt is een groot probleem, hetzelfde geldt voor de druk op de zorg, de sterk stijgende prijzen van bijvoorbeeld energie en de beschikbaarheid van betaalbare woningen.

Veel van bovenstaande problemen zijn internationaal en moeten we accepteren of samen oplossen. Echter, in Nederland wordt deze situatie versterkt door nationaal beleid dat in tegenstelling tot de ons omliggende landen minder compenserende maatregelen treft en in enkele gevallen extra problemen creëert. Voorbeelden hiervan zijn de stikstofproblematiek, de netcongestie die uitbreidingen en verduurzaming in de weg staan (vooralsnog met name in Zuid-Nederland) en de steeds uitdijende wet- en regelgeving. In de huidige tijd naar onze mening onacceptabel en bedreigend voor ons vestigingsklimaat en de continuering van een investerend en succesvol bedrijfsleven.

Het gebrek aan samenhang en onvoldoende oog voor de praktische implicaties leiden tot toenemend onbegrip bij onze leden. De recente stikstofbrief van minister voor Natuur en Stikstof Van der Wall en de plotselinge netcongestie in Brabant en Limburg, waardoor nieuwe aansluitingen voor grootverbruikers niet meer mogelijk zijn, hebben tot een heftige reactie vanuit onze achterban geleid. Om die reden richten wij ons tot je met onderstaande hartenkreet.

Voorwaarts met minder regels

Ondernemers worstelen met de stikstofimpasse, netcongestie, ruimtegebrek, gebrek aan huisvesting voor de medewerkers, uitgestelde investeringen in de infrastructuur en de lastige uitvoerbaarheid van de duurzaamheidsopgave door gebrek aan personeel, stikstof gerelateerde beperkingen en netcongestie. Ook al is er van een echte crisis nog geen sprake, door de huidige problemen lijkt het er op dat we stil zijn komen te staan. Veel problemen kunnen worden opgelost wanneer gebruik wordt gemaakt van het innovatieve vermogen van ons bedrijfsleven. Een stap voorwaarts maken is dus mogelijk, maar onder meer de stikstofmaatregelen en de huidige regeldruk staat hen in de weg.

Level playing field

Inmiddels smoren die beperkende wet- en regelgeving en onrealistische normen nagenoeg iedere -economische- beweging in de kiem. Dit is een grote bron van ergernis en beperking voor ondernemers. De door onze eigen overheid opgelegde normen voor stikstofuitstoot zijn onrealistisch en niet in lijn met die van landen om ons heen. Voor sommige bedrijven is het inmiddels zelfs aantrekkelijker om zich te vestigen in een van onze buurlanden. Discussie over realistische normering en een level playing field is hard nodig.

Ondernemers willen én kunnen innoveren in verduurzaming van hun productieproces. Zij lopen echter vast door gebrek aan ontwikkelruimte in het proces naar die duurzamere bedrijfsvoering. Bedrijven willen én kunnen een bijdrage leveren aan verminderen van netcongestie, maar regels verhinderen dat. Naburige bedrijven die met elkaar oplossingen hebben voor stroomopwekking en het delen ervan, mogen dat niet.

Meer uitgesproken steun voor ondernemers

Ondernemers onderschrijven ons gezamenlijke manifest *'Ondernemen voor brede welvaart'*: eerlijker, inclusiever en duurzamer. Voor een succesvolle uitvoering is het noodzakelijk dat het kabinet meer uitgesproken steun aan ondernemers biedt om gezamenlijk tot oplossingen te komen.

Andere benadering van de regels

Problemen te over dus, maar van een crisis is (nog) geen sprake. Het Nederlands bedrijfsleven kan veel van de geschetste problemen oplossen dankzij hun innovatiekracht. Die innovatiekracht is groot, maar dan moeten zij daar wel de ruimte voor krijgen. Dat vraagt om een andere, meer integrale benadering van een deel van onze regels. Denk daarbij aan de Crisis- en herstelwet uit 2010, gericht op de versnelling van ruimtelijke projecten, die ons vele jaren geleden in staat stelde de toen dreigende crisis te boven te komen. Wij pleiten voor een hernieuwde aanpak volgens een vergelijkbare benadering, door buiten de kaders te denken.
De polarisatie in ons land neemt toe, in veel gevallen dreigt het middel erger dan de kwaal te worden. Als werkgevers moeten wij geen starre standpunten innemen maar wel aangeven waar de schoen wringt. We moeten de ruimte krijgen om een bijdrage te leveren aan oplossingen en te zorgen voor continuering van ons verdienvermogen als basis voor brede welvaart.
In de bijlage vindt u een opsomming van regionale problemen waar ondernemers nu concreet tegenaan lopen door de stikstofproblematiek en de netcongestie ter illustratie.

Met vriendelijke groet,

Audrey Keukens Voorzitter VNO-NCW West	Marcel Hielkema Voorzitter VNO-NCW Midden	Eric van Schagen Voorzitter VNO-NCW Brabant Zeeland
Ron Coenen Voorzitter LWV	Sieger Dijkstra Voorzitter VNO-NCW Noord	

Bijlage - Selectie van voorbeelden

Hieronder treft u een beperkte selectie aan van projecten in de diverse regio's die momenteel geen doorgang kunnen vinden als gevolg van de stikstofproblematiek, netcongestie, trage vergunningverlening, personeelstekorten, etc. De lijst is geanonimiseerd. Namen van de bedrijven en projecten zijn bekend bij de regionale verenigingen van VNO-NCW.

Infrastructuur

Infraproject	Oorzaak	Investering
A2 Deil-Vught	Gebrek stikstofruimte	830 mln
A58 Breda-Tilburg	Gebrek stikstofruimte	300 mln
InnovA58 (Breda en Tilburg-Eindhoven)	Gebrek stikstofruimte (personeelstekort én te hoge depositiewaarden)	355 mln
Ligplaatsen Boven-Rijn – Waal	Gebrek stikstofruimte (prioritair project)	
A67 (in navolging op de A58)	Gebrek stikstofruimte, financieringstekort	50 mln
A65/N65 (rijksproject)	Gebrek stikstofruimte en langlopende procedures (door rekenkundige fouten)	110 mln
PHS Meteren-Boxtel	Wachten op A65/N65	200-600 mln
A1/A35 knooppunt Azelo-Buren	Gebrek stikstofruimte (prioritair project)	
Elektrificatie Maaslijn	Kostenstijging door grondstoftekort	300 mln
Bovenloop IJssel	Gebrek stikstofruimte (prioritair project)	
GOL (parallel weg aan de A59)	Fouten in onderzoek	176 mln
Rijnbrug Rhenen	Gebrek stikstofruimte	
Knooppunt Hoevelaken	Gebrek stikstofruimte	
A1/A30 Barneveld	Gebrek stikstofruimte	
N35	Gebrek stikstofruimte	
Verlenging ViA15	Gebrek stikstofruimte uitspraak Raad van State	

N279 (Oostcorridor wegennet Brainport/alternatief van de Ruit)	Fouten in onderzoek	265 mln
A7/A8 Amsterdam Hoorn	Gebrek stikstofruimte	
A6 Almere Oostvaarders - Lelystad	Gebrek stikstofruimte	
Totaal (voor zover bekend)		**2,6 – 3 miljard**

Netcongestie/energie-infrastructuur

Resultaten enquête netcongestie Brabant-Limburg (n=361)

69 Procent van de ondernemers in Brabant en Limburg geeft aan binnen een jaar problemen te gaan ervaren door de netcongestie. 25 Procent binnen 3 jaar.

De voornaamste consequenties van de netcongestie: een belemmering van de groei van een bedrijf (47%), belemmering van de energietransitie (44%) en in 25 procent van de gevallen loopt de bedrijfsvoering direct gevaar, vooral in de installatietechniek en de bouw.

Voorbeelden problematieken netcongestie (ook buiten Brabant en Limburg)

Bedrijf	Probleem	Oplossing
Tientallen bedrijven in Brabant en Limburg	Willen stroomoverschot overdragen bedrijven in de buurt, maar worden daartoe niet in staat gesteld.	Aanpassing wet- en regelgeving rond netbelasting, SDE subsidievoorschriften.
Tal van productiebedrijven (voorbeeld Dommelsch in Dommelen is in het nieuws geweest hiermee).	Hebben plannen voor elektrificatie productieproces, maar kunnen nu niet vooruit voor netcongestie.	Ruimte vinden op het net.
Woningbouwproject in Midden-Brabant.	Nieuw wooncomplex is klaar, kunnen lift niet aansluiten op stroomnet wegens netcongestie.	Meer netcapaciteit.
Bedrijf in Midden-Limburg kan netcapaciteit inperken (40 MW).	Dit kan nu niet wegens voorschriften SDE, gebrek aan wettelijke kaders, ontbreken van vergoeding etc.	Aanpassing wet- en regelgeving en leveren van maatwerk door netbeheerder.
Bedrijf in Zuidoost-Brabant kan netcapaciteit inperken (50 MW)	Dit kan nu niet wegens voorschriften SDE, gebrek aan wettelijke kaders, ontbreken van vergoeding etc.	Aanpassing wet- en regelgeving en leveren van maatwerk door netbeheerder.

Bedrijf in West-Brabant kan netcapaciteit inperken (100 MW)	Dit kan nu niet wegens voorschriften SDE, gebrek aan wettelijke kaders, ontbreken van vergoeding etc.	Aanpassing wet- en regelgeving en leveren van maatwerk door netbeheerder.
Project *Duurzame Bedrijventerreinen* loopt vertraging op	Gebrek netcapaciteit.	Aanpassing wet- en regelgeving voor decentralisatie stroomnet.
Bedrijvencluster in Hallum (Noord-Nederland)	Kunnen niet uitbreiden door gebrek aan netcapaciteit, eigen energie opwekking leidt tot (politieke) weerstand.	-
Bedrijf in Drachten	Ontwikkelen hightechoplossingen voor 100% recyclingbedrijven, kunnen niet worden aangesloten en moeten dieselgenerator laten lopen	-
Bedrijf in Limburg	Door netcongestie ligt per direct een nieuw uitbreidingsinvestering stil (totaalwaarde: 300-400 miljoen euro).	Aansluiting stroomnet
Bedrijf in Limburg	Gaat per direct opzoek naar een andere locatie in het buitenland door netcongestie.	-
Algemeen (alle regio's)	Afspraken klimaatakkoord per direct in gevaar door netcongestie.	Innovatieve oplossingen
Bedrijf in Brabant	Vergund nieuwbouw project voor 500 nieuwe arbeidsplaatsen staat stil door gebrek aan netaansluiting.	Aansluiting op het stroomnet
Bargeterminal	Door netcongestie ligt per direct de uitbreiding van de Barge terminal stil, waardoor multimodaal vervoer stilligt	Extra netcapaciteit
Bedrijf in Harderwijk	Betrokken bedrijf wacht al maanden op een netaansluiting.	Aansluiting op het stroomnet
Industrieel installatiebedrijf	Per directe stilstand van werkzaamheden (aansluiten van bedrijven).	Extra netcapaciteit
Industrieterrein De Schans, Hazerswoude-Dorp	Gebrek netcapaciteit	Extra netcapaciteit
Industrieterrein Hazerswoude-Dorp, Boskoop	Gebrek netcapaciteit	Extra netcapaciteit

Bedrijf in Nijmegen	Heeft 1 miljoen geïnvesteerd, met digitale schriftelijke bevestiging van Tennet. De capaciteit op het net gereserveerd is voor dit bedrijf (de netbeheerder verzuimde te communiceren dat je hiervoor wel eerst een offerte moet aanvragen en moet betalen, voordat dit rechtsgeldig is).	Aansluiting op het stroomnet
Logistiek bedrijf	Investeringen in Limburg en Brabant voor dit jaar van ca. 40 miljoen euro en voor de komende 3 tot 5 jaar meer dan 200 miljoen euro worden *on hold* gezet of gecanceld door gebrek aan netcapaciteit.	Aansluiting op het stroomnet
Nutsbedrijf	Geen uitbreiding bestaande waterzuiveringsinstallatie en belemmering van nieuwe duurzaamheidsinitiatieven (nieuwe waterzuiveringen om oppervlaktewater op te werken tot industriewater als alternatief voor kostbaar drinkwater).	Aansluiting op het stroomnet
Bedrijf in Gooi- en Vechtstreek	Door netcongestie geen mogelijkheid om te verhuizen/uit te breiden.	Extra ruimte op het net.
Industriecluster Noordzeekanaalgebied	Haalt waarschijnlijk klimaatdoelstelling niet door gebrek aan netcapaciteit.	Extra ruimte op het net.

Overige problematiek (woningbouw, vergunningen, stikstof, etc)

Project	Probleem	Instantie
Diverse truckparkinglocaties	Gebrek aan truckparkinglocaties, door financieringstekorten, afstemmingsproblemen binnen de overheid.	Gemeente, provincie, Rijkswaterstaat
Diverse woningbouwprojecten	Trage vergunningverlening door stikstofimpasse, bezettingsproblemen, gebrek aan focus.	Diverse gemeenten

Verplaatsing bedrijven ten behoeve van woningbouw	Overheden die bedrijven verplicht verplaatsen om ruimte voor woningbouw te creëren.	Gemeente/Provincie
Bedrijventerreinen	Structureel tekort aan bedrijventerreinen door verkeerde prognoses of korte termijn visie op ruimtelijke ontwikkeling.	Provincie/Gemeente
Bedrijventerreinen Wijkevoort (Tilburg),	Trage voortgang wegens stikstofperikelen en toenemende maatschappelijke weerstand.	Gemeente/Provincie
Haven 8 (Waalwijk)	Ligt stil vanwege gebrek stikstofruimte voor de weg ernaartoe.	Gemeente/Provincie
Eeneind-West (Nuenen), Stedelijke gebied Eindhoven	Geen stikstofruimte.	Provincie
Bouw EBI (beveiligde gevangenis Zeeland/project *Wind in de zeilen)*	Geen stikstofruimte.	Provincie
Bouw tankoverslag in Vlissingen	Geen stikstofruimte.	Provincie
Capaciteit gemeenten om vergunningen e.d. te verlenen waardoor diverse ondernemers in het hele land tegen problemen aanlopen en niet door kunnen	Tekort in financiering en personeelstekort.	Gemeente
BRZO-bedrijven	Plaatsen van zonnepanelen verplicht, maar daardoor probleem met verzekering ivm brandgevaar.	Rijksoverheid
Circulariteit	Circulariteit komt moeizaam op gang door discussie over status afval, belemmert onder andere pyrolyse.	Rijksoverheid
Grenswerkers	Regeldruk voor grenswerkers door thuiswerk.	Rijksoverheid

Bereikbaarheid bedrijventerreinen	Via CO2-norm/duurzaamheidsnormen worden bedrijven verplicht te investeren in duurzame mobiliteit. Er is echter geen alternatief zoals fietspaden of OV-bereikbaarheid.	Rijksoverheid, provincie, gemeente
Zandzoom Heilo (woningbouwproject/1300 woningen)	gebrek stikstofruimte	Rijksoverheid, provincie
Tata Steel	gebrek stikstofruimte waardoor restwarmte levering aan bijgelegen woningen/industrie niet verwarmt kan worden	Provincie, gemeente
Schiphol	gebrek stikstofruimte voor luchtvaarbesluit	Rijksoverheid, provincie
Fietsvoorziening	Onvoldoende fiscale ruimte voor werkgevers om werknemers met de fiets te betalen.	Rijksoverheid
Culturele voorstelling in Noord-Nederland	Mag niet doorgaan door stikstofoverschot van bezoekers.	Provincie
Porthos (CO2-afvang)	In gevaar door langlopende procedures en gebrek aan stikstofruimte.	Rijksoverheid/provincie
Zand-winprojecten in Noordzee	Langlopende procedures voor het afgraven voor zandwinning	Provincie
Platform Energie voor Elkaar	Ondernemingen in de energietransitie lopen regelmaat tegen procedures aan. Versnelling in procedures zou met regelmaat inhoudelijk kunnen, maar de daadkracht van de overheden en het gebrek aan vertrouwen om besluiten te nemen houdt dit tegen.	Gemeente/Provincie
Woonwijk Valkenhorst	Gebrek aan stikstofruimte voor de ontwikkeling van de woonwijk.	Provincie/Gemeente

Warmte winnen uit water	Het waterschap doet lang over het erkennen van de techniek waardoor we kansen missen in de transitie.	Waterschap
Warmte uit aardwarmte	Geen heldere regels over de concessieverlening voor warmte uit aardwarmte, hierdoor liggen procedures stil.	Rijksoverheid/Provincie
(Verduurzamings-)projecten in de Eemshaven en Delfzijl	Liggen stil door stikstofgebrek (economische waarde 1-2 miljard euro).	Provincie/ Rijksoverheid
CO2-normen voor bedrijven komen in het geding (Klimaatakkoord afspraken)	Stikstofproblematiek	Rijksoverheid